

Informacja o postanowieniach ogólnych warunków ubezpieczenia mienia w gospodarstwie rolnym przyjętych uchwałą Zarządu TUZ Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych z dnia 27 lutego 2014 r., zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (DZ. U. 2015 r., poz. 1844)

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartość wykupu ubezpieczenia	OWU: §4, §5 - §7, §12 - §13, §15 - §18, §23 – §32, § 34- §36 Aneks nr 1: §2 - §4, §5 - §6, Aneks nr 4: § 2 ust. 3 Aneks nr 7: § 1 ust. 1 pkt 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	OWU: § 6, § 7, § 13, § 17 ust. 8, § 24, § 26 Aneks nr 1: § 5, § 10, § 11 ust. 3 Aneks nr 7: § 1 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 10

Niniejsze postanowienia zostały zatwierdzone Uchwałą Zarządu Nr U/30/2017 z dnia 25 stycznia 2017 r. i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 01 marca 2017 r.

ROZDZIAŁ I
POSTANOWIENIA OGÓLNE
§ 1

Ogólne warunki ubezpieczenia mienia w gospodarstwie rolnym, zwane dalej OWU, mają zastosowanie do stosunków umownych ubezpieczenia powstałych między TUZ Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Warszawie, zwanym dalej Towarzystwem, a osobami fizycznymi prowadzącymi gospodarstwo rolne, zwanymi dalej Ubezpieczającym.

§ 2

1. Umowa ubezpieczenia może zawierać postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych niniejszymi OWU - **postanowienia szczególne** - wyłącznie w formie pisemnej.
2. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień szczególnych, niniejsze OWU mają zastosowanie, jeśli wprowadzone do umowy postanowienia szczególne nie stanowią inaczej.
3. Ubezpieczający może dokonać zawarcia umowy ubezpieczenia na rzecz osoby trzeciej. W takim przypadku postanowienia niniejszych OWU stosuje się odpowiednio do osoby trzeciej - Ubezpieczonego.

§ 3

W sprawach nie uregulowanych umową ubezpieczenia oraz postanowieniami niniejszych OWU mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

§ 4

Przez użyte w niniejszych OWU określenia rozumie się:

- 1) **cena rynkowa** - wartość rynkowa danego mienia uwzględniająca markę, typ, rok produkcji, oraz stopień jego zużycia,
- 2) **deszcz nawalny** - opady deszczu o współczynniku wydajności w miejscu szkody o wartości co najmniej 4 określonej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, w przypadku braku potwierdzenia bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczących wyraźnie o działaniu deszczu nawalnego,
- 3) **dewastacja** - celowe działanie osób trzecich nakierowane na zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia,
- 4) **działanie dymu lub sadzy** - dym lub sadza nagle wydobywająca się w miejscu ubezpieczenia urządzeń paleniskowych lub grzewczych eksploatowanych zgodnie z przeznaczeniem i przepisami technicznymi, przy sprawnym funkcjonowaniu urządzeń wentylacyjnych i oddymiających,
- 5) **eksplozja** - nagła zmiana stanu równowagi układu związana z gwałtownym wyzwoleniem się gazu, pyłu, pary lub cieczy, wywołane ich właściwością rozprzestrzeniania się. W odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego typu zbiorników warunkiem uznania szkody za spowodowaną wybuchem jest, aby ściany naczyń i zbiorników uległy zniszczeniu w takich rozmiarach, iż wskutek ujścia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień. Za wybuch uważa się również implozję, czyli uszkodzenie ciśnieniem zewnętrznym zbiornika lub aparatu próżniowego,
- 6) **elementach szklanych** - nieuszkodzone szyby oraz okładziny i wykładziny szklane, ceramiczne, kamienne i z tworzyw sztucznych zamontowane lub zainstalowane na stałe zgodnie z ich przeznaczeniem będące elementem wyposażenia budynku mieszkalnego,
- 7) **gospodarstwo rolne** - obszar użytków rolnych, gruntów pod stawami oraz sklasyfikowanych jako użytki rolne gruntów pod zabudowaniami, przekraczających łącznie powierzchnię 1,0 ha, jeżeli podlega on w całości lub części opodatkowaniu podatkiem rolnym, a także obszar takich użytków i gruntów, niezależnie od jego powierzchni, jeżeli

jest prowadzona na nim produkcja rolna, stanowiąca dział specjalny w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym,

- 8) **grad** - opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu,
- 9) **huk ponaddzwiękowy** - działanie fali uderzeniowej wywołane przez samolot podczas przekraczania prędkości dźwięku,
- 10) **huragan** - działanie wiatru o prędkości przekraczającej 24,5 m/s,
- 11) **kłódka wielozastawkowa** - kłódka posiadająca przynajmniej dwie ruchome zastawki służące do blokowania zasuwki kłódki; ilość zastawek w kłódce można określić na podstawie nacięć profilowanych w kluczu,
- 12) **kradzież z włamaniem** - dokonanie lub usiłowanie dokonania zaboru mienia z pomieszczeń po uprzednim usunięciu siłą zabezpieczenia lub otworzeniu wejścia przy użyciu narzędzi bądź klucza oryginalnego, w którego posiadanie sprawca wszedł wskutek włamania do innego pomieszczenia lub w wyniku rabunku,
- 13) **lawina** - gwałtowne zsuwanie lub staczanie mas śniegu, lodu lub kamieni ze stoków górskich (wzniesień),
- 14) **materiały i zapasy** - zgromadzone i przechowywane w gospodarstwie rolnym:
  - a) pasze i odżywki dla zwierząt gospodarskich,
  - b) nasiona na siew, sadzeniaki,
  - c) nawozy sztuczne i środki ochrony roślin,
  - d) części zamienne do maszyn i sprzętu rolniczego,
  - e) materiały opałowe i budowlane,
- 15) **maszyny i sprzęt rolniczy** - maszyny rolnicze i inny sprzęt rolniczy stanowiący własność Ubezpieczającego w postaci kombajnów, ciągników, agregatów uprawowych, sadzarek i glebogryzarek ciągnikowych, kultywatorów, siewników, rozrzutników, kosiarek, opryskiwaczy, pras, młocarni, środków transportowych bez własnego napędu (przyczep, naczep itp.),
- 16) **nadmiernych opadów śniegu** - przez które rozumie się burze śnieżne lub zawieje i zamiecie śnieżne, powodujące nadmierne opady śniegu w krótkim okresie czasu 2-3 dni,
- 17) **nagrobek** - architektoniczna forma przestrzenna, oznaczająca miejsce pochówku zmarłego człowieka lub jego prochów znajdujące się na cmentarzu to jest: pomniki nagrobne, płyty nagrobkowe, krypty grobowcowe, itp., wykonane z trwałych materiałów jak: marmur, granit, lastriko, piaskowiec, itp.,
- 18) **obsuwanie się ziemi** - zapadanie się ziemi wskutek zaważenia się podziemnych pustych przestrzeni oraz usuwanie się ziemi wskutek ruchów mas ziemi na stokach,
- 19) **osoby bliskie** - osoby stale zamieszkujące i zameldowane z Ubezpieczającym, a mianowicie:
  - a) małżonek, w tym także osoba, która pozostaje z Ubezpieczającym w faktycznym związku,
  - b) dzieci, pasierbowie, dzieci przysposobione lub dzieci przyjęte na wychowanie,
  - c) rodzice, teściowie, przysposabiający, ojczym, macocha,
  - d) dziadkowie, wnuki, rodzeństwo, synowe i zięciowie,
  - e) inne osoby zameldowane i zamieszkujące z Ubezpieczającym, będące na jego utrzymaniu,
- 20) **pomieszczenia i budynki gospodarcze, budowle** - wszelkie pomieszczenia, budynki gospodarcze, znajdujące się na terenie gospodarstwa, które nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu budynków w gospodarstwie rolnym, oraz ogrodzenie gospodarstwa rolnego wraz z bramami,
- 21) **powódź** - zalanie terenu na skutek podniesienia się stanu wody w korytach wód płynących i stojących, a także na skutek opadów, spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich lub falistych,
- 22) **pożar** - działanie ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał

- bez paleniska i mógł rozprzestrzenić się o własnej sile,
- 23) **przebiecie** - gwałtowny wzrost napięcia w sieci elektrycznej lub elektronicznej, spowodowany wyładowaniami atmosferycznymi,
- 24) **rabunek** - tzn. zabór mienia dokonany:
- przy użyciu lub groźbie natychmiastowego użycia gwałtu na Ubezpieczającym albo osobach z nim zamieszkujących lub doprowadzenia do stanu nieprzytomności lub bezbronności,
  - przy zastosowaniu przemocy fizycznej lub groźby, poprzez doprowadzenie do miejsca objętego ubezpieczeniem osoby posiadającej klucze i zmuszenie jej do otwarcenia drzwi albo samodzielne ich otwarcie zrabowanymi kluczami,
- 25) **ruchomości domowe**:
- meble, sprzęt zmechanizowany, dywany, urządzenia domowe, przedmioty i zapasy gospodarstwa domowego oraz książki, odzież i inne przedmioty osobistego użytku,
  - sprzęt audiowizualny wraz z anteną satelitarną, kino domowe, sprzęt radiowo - muzyczny, fotograficzny i komputerowy wraz z licencjonowanym oprogramowaniem, instrumenty muzyczne,
  - gotówkę i inne środki płatnicze (krajowe i zagraniczne), papiery wartościowe, weksle i czeki,
  - dzieła sztuki, biżuterię, wyroby z metali szlachetnych, monety złote i srebrne, znaczki filatelistyczne, zbiory numizmatyczne,
  - sprzęt turystyczny i sportowy, broń myśliwską, rowery, wózki inwalidzkie bez napędu mechanicznego oraz części do motorowerów, motocykli i samochodów,
  - rzeczy ruchome czasowo znajdujące się w posiadaniu Ubezpieczającego, jeżeli zostały wypożyczone przez organizację sportową, społeczną, klub lub inną jednostkę organizacyjną, o ile wypożyczenie zostało udokumentowane,
  - psy, koty, ryby w akwariach oraz inne zwierzęta domowe, z wyjątkiem zwierząt utrzymywanych w celach hodowlanych i handlowych oraz zwierząt tropikalnych,
  - urządzenia warsztatów chałupniczych - pod warunkiem ich wyszczególnienia i dokładnego opisu we wniosku ubezpieczeniowym,
- 26) **stałe elementy budynku mieszkalnego** - rozumie się przez to urządzenia i wyposażenia trwale związane z budynkiem: meble wbudowane, antresole, drzwi i okna wraz z zamknięciami i urządzeniami zabezpieczającymi w tym rolety zewnętrzne, kuchenki gazowe, elektryczne, piece i kominki, elementy urządzeń wodno - kanalizacyjnych, ogrzewczych, elektrycznych, gazowych, instalacja i urządzenia klimatyzacyjne, powłoki malarskie i wykładziny sufitów, ścian oraz podłóg, a także urządzenia sygnalizacji alarmowej,
- 27) **uderzenie pioruna** - to jest naturalnego wyładowania atmosferycznego, którego normalnym następstwem było zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonej rzeczy,
- 28) **uderzenie w budynek przez pojazd mechaniczny**, który nie stanowi własności Ubezpieczającego lub osób prowadzących z nim wspólne gospodarstwo domowe oraz kierowany przez osobę inną niż Ubezpieczający lub osobę bliską Ubezpieczającemu,
- 29) **upadek statku powietrznego** - katastrofa lub przymusowe lądowanie samolotu lub innego obiektu latającego, a także upadek jego części lub przewożonego ładunku,
- 30) **urządzenia mechaniczne** - urządzenia wykorzystywane w ramach prac w gospodarstwie rolnym, użytkowane w budynkach wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, nie kwalifikujące się jako maszyny i sprzęt rolniczy według niniejszych warunków ubezpieczenia, np.: dojarki, automaty paszowe, systemy pojenia
- 31) **wandalizm** - gdy sprawca dostał się do ubezpieczonych pomieszczeń w sposób określony w punktach 12) lub 24) i zniszczył lub uszkodził ubezpieczone mienie,
- 32) **zamek elektroniczno-mechaniczny** - zamek, którego uruchamianie następuje przy zastosowaniu systemu elektronicznego,
- 33) **zamek wielopunktowy** - zamek powodujący ryglowanie skrzydła drzwi w ościeżnicy w kilku odległych od siebie miejscach,
- 34) **zamek wielozastawkowy** - zamek posiadający przynajmniej dwie ruchome zastawki służące do blokowania zasuwki zamka; ilość zastawek w zamku można określić na podstawie nacięć profilowanych w kluczu,
- 35) **zalanie** - zalanie wodą pochodzącą z urządzeń sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, ogrzewczej, zraszaczowej lub tryskaczowej, jeżeli zalanie nastąpiło w wyniku awarii tych urządzeń lub pozostawienia otwartych kranów, oraz zalanie wodą lub innym płynem przez osoby trzecie, w tym także podczas prowadzenia akcji ratowniczej,
- 36) **ziemiopłody** - plony roślin zebrane i złożone w budynkach, stertach, stogach, kopcach i piwnicach,
- 37) **zwierzęta gospodarskie** - zwierzęta przeznaczone do hodowli, chowu lub użytku własnego: bydło, konie, trzoda chlewna, owce, kozy, drób znajdujące się w pomieszczeniach na terenie gospodarstwa rolnego.

ROZDZIAŁ II

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 5

Przedmiotem Ubezpieczenia są:

- stałe elementy budynku mieszkalnego,
- ruchomości domowe,
- pomieszczenia i budynki gospodarcze, które nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu budynków w gospodarstwie rolnym,
- elementy szklane,
- zwierzęta gospodarskie,
- ziemiopłody,
- materiały i zapasy,
- maszyny i sprzęt rolniczy przechowywane w obrębie gospodarstwa,
- urządzenia mechaniczne,
- nagrobki.

ROZDZIAŁ III

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 6

- Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową w zakresie podstawowym szkody powstałe na skutek:
  - działania dymu lub sadzy,
  - eksplozji,
  - huku ponaddzwiękowego,
  - pożaru,
  - uderzenia w budynek przez pojazd mechaniczny,
  - upadku statku powietrznego,
  - zalania.
- Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową w zakresie rozszerzonym szkody powstałe na skutek:
  - deszczu nawalnego,
  - gradu,
  - huraganu,
  - lawiny,
  - nadmiernych opadów śniegu,
  - obsuwania się ziemi,
  - powodzi,
  - uderzenia pioruna.

3. Dodatkowo Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe na skutek:

- 1) kradzieży z włamaniem,
- 2) rabunku,
- 3) wandalizmu,
- 4) dewastacji,
- 5) przepięcia, z wyłączeniem szkód:
  - a) spowodowanych przepięciem, jeżeli przyczyną powstania tego zdarzenia jest uderzenie pioruna a urządzenie nie było podłączone do instalacji elektrycznej posiadającej uziemienie, o ile producent zaleca podłączenie tego urządzenia do takiej instalacji,
  - b) w sprzęcie elektronicznym spowodowanym przepięciem, jeśli sprzęt ten w chwili powstania szkody nie był podłączony do urządzenia stabilizującego napięcie robocze UPS lub innego urządzenia przeciwprzepięciowego z bezpiecznikiem - wyłączenie to dotyczy szkód w sprzęcie, w którym producent (dostawca) zaleca podłączenie tego sprzętu do instalacji elektrycznej posiadającej uziemienie.

4. W ramach rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o przepięcie ochroną ubezpieczeniową objęte są stałe elementy budynku mieszkalnego, ruchomości domowe oraz urządzenia mechaniczne.

5. Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe **w elementach szklanych** spowodowane ich stłuczeniem, rozbiciem, pęknięciem powstałe z przyczyn innych niż określone w ust. 1 i 2 oraz ust. 3 pkt. 1-3.

6. Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody spowodowane **w nagrobkach** na skutek: huraganu, pożaru, eksplozji, uderzenia pioruna, upadku statku powietrznego, uderzenia pojazdu.

7. Towarzystwo obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody spowodowane **w nagrobkach** na skutek wandalizmu i dewastacji.

§ 7

Ubezpieczenie obejmuje szkody materialne powstałe w następstwie zdarzeń wchodzących w zakres ochrony ubezpieczeniowej, zaistniałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w miejscu wskazanym na polisie.

ROZDZIAŁ IV

WYŁĄCZENIA I OGRANICZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 8

Ubezpieczenie nie obejmuje:

- 1) mienia osób trzecich zamieszkujących w budynku mieszkalnym należącym do Ubezpieczającego i użytkowanym na podstawie odrębnego tytułu prawnego,
- 2) akt, dokumentów, rękopisów, komputerowych programów indywidualnych użytkownika oraz danych zawartych na komputerowych nośnikach informacji,
- 3) pojazdów samochodowych, paliw napędowych, smarów,
- 4) szklarni, inspektów, namiotów foliowych wraz z uprawami,
- 5) grzybów i grzybni oraz mienia związanego z ich produkcją,
- 6) zwierząt futerkowych, ryb, zwierząt laboratoryjnych,
- 7) pszczoł i uli pszczelich oraz mienia związanego z produkcją miodu,
- 8) stert słomy i stogów siana po dniu 1 marca roku następnego po zbiorach,
- 9) upraw na polach, sadach i w ogrodzie,
- 10) drzew i krzewów.

§ 9

1. Towarzystwo nie odpowiada za szkody:

- 1) których wysokość nie przekracza 200,00 zł, a w odniesieniu do elementów szklanych o wartości nie przekraczającej 100,00 zł,
- 2) spowodowane umyślnie przez Ubezpieczającego i osoby bliskie oraz zatrudnione przez Ubezpieczającego,
- 3) powstałe wskutek działań wojennych, rozruchów społecznych, strajków, aktów terroryzmu, wprowadzenia stanu wojennego (wyjątkowego), akcji protestacyjnych, stanu wyjątkowego, strajku, rozruchów, buntu, rewolucji, powstania, zamieszek cywilnych i wojskowych, wojny domowej, sabotażu, oraz za szkody powstałe w mieniu skonfiskowanym lub zarekwirowanym przez legalne władze,
- 4) będące skutkiem działania energii jądrowej, lub skażeniem czy zanieczyszczeniem odpadami przemysłowymi, chemicznymi,
- 5) spowodowane przez osoby w stanie po spożyciu alkoholu lub pod wpływem narkotyków, środków psychotropowych lub innych podobnie działających środków,
- 6) powstałe wskutek systematycznego zawilgacania lub zalania wodą z powodu nieuszczelnności instalacji wodno - kanalizacyjnej i innych urządzeń rozprowadzających wodę lub parę lub urządzeń odprowadzających wodę z dachów (rur spustowych i rynien), lub złego stanu dachu, czy niezabezpieczenia otworów dachowych, balkonów, tarasów, okien, jeżeli spowodowane zostały zaniedbaniem przez Ubezpieczającego obowiązku konserwacji tych urządzeń i instalacji w obrębie ubezpieczonego budynku,
- 7) powstałe w wyniku zalania (powodzi) budynków i mienia położonych na terenach zalewowych,
- 8) powstałe wskutek przenikania wód gruntowych lub przemarzania stałych elementów budynku oraz wskutek wydostania się wody z urządzeń wodno-kanalizacyjnych i ogrzewczych w wyniku uszkodzenia rur spowodowanego zamarznięciem wody i rozsadzeniem rur,
- 9) powstałe wskutek działania prądu elektrycznego, w tym z powodu przerwy w dostawie lub zasilania prądem elektrycznym urządzeń gospodarstwa rolnego, chyba że działanie prądu spowodowało pożar,
- 10) w urządzeniach, instalacjach oraz aparatach elektrycznych i energetycznych w wyniku działania prądu elektrycznego, z wyłączeniem szkód powstałych na skutek uderzenia pioruna,
- 11) spowodowane wskutek trwałego oddziaływania dymu,
- 12) zaistniałe na skutek długotrwałego zalegania pokrywy śnieżnej,
- 13) powstałe wskutek drgań i wibracji,
- 14) w maszynach i sprzęcie przeznaczonych na złom,
- 15) w ziemiopłodach, materiałach i zapasach, których minął okres przydatności do użycia lub zepsutych, spleśniałych, zawilgoconych, zbrzydlonych, itp.,
- 16) w przedmiotach nie będących efektem produkcji rolnej Ubezpieczającego, których ilość wskazuje na przeznaczenie handlowe lub produkcyjno-usługowe,
- 17) w dokumentach, rękopisach oraz czekach i wekslach, w platynie, złocie, srebrze w złomie i w sztabach,
- 18) w biżuterii, dziełach sztuki, wyrobach z metali szlachetnych, monetach złotych, srebrnych, znaczkach filatelistycznych, zbiorach numizmatycznych, gotówce i innych środkach płatniczych które zaginęły podczas prowadzenia akcji ratowniczej,
- 19) spowodowane w sprzęcie audiowizualnym, radiowo-muzycznym, fotograficznym i komputerowym, instrumentach muzycznych, dziełach sztuki, biżuterii, wyrobach z metali szlachetnych, monetach złotych i srebrnych, jeżeli przedmioty te znajdują się poza budynkiem mieszkalnym, lub gdy budynek mieszkalny nie był zamieszkały nieprzerwanie dłużej niż 3 miesiące,

- 20) w ruchomościach domowych znajdujących się na balkonie, tarasie, itp.,
- 21) w broni myśliwskiej, w stosunku do której Ubezpieczający nie uzyskał wymaganego prawem pozwolenia,
- 22) powstałe w sprzęcie audiowizualnym, radiowo-muzycznym, fotograficznym i komputerowym o wartości jednostkowej powyżej 5.000,00zł, jeżeli Ubezpieczający nie może przedłożyć Towarzystwu dokumentów potwierdzających pochodzenie i nabycie mienia,
- 23) jeżeli pomieszczenia, w których znajdowało się ubezpieczone mienie, nie posiadały zabezpieczeń przeciwkradzieżowych wymaganych przez Towarzystwo, lub systemy zabezpieczające nie były włączone, bądź były niesprawne,
- 24) powstałe wskutek kradzieży z włamaniem, gdy stwierdzono, że do budynku, pomieszczenia włamano się przy użyciu klucza dopasowanego lub podrobionego,
- 25) powstałe wskutek poplamienia, porysowania, pomalowania, w tym graffiti i uszkodzenia zewnętrznych powłok malarskich budynków mieszkalnych, pomieszczeń gospodarczych,
- 26) powstałe w elementach szklanych wskutek zadrapania, porysowania, poplamienia, zmiany barwy lub naturalnego odprysnięcia kawałków powierzchni,
- 27) powstałe w trakcie montażu lub demontażu oraz wynikłe na skutek złego montażu lub niewłaściwej technologii wykonawstwa elementów szklanych lub nagrobków,
- 28) w elementach szklanych spowodowane wadą konstrukcji lub rozbiórką budynku, budowli lub w trakcie budowy budynku, budowli,
- 29) powstałe w wyniku braku konserwacji nagrobka oraz wskutek zabrudzenia, opalenia, wylania wosku na nagrobek,
- 30) spowodowane wadami materiału i niewłaściwym wykonaniem nagrobka,
- 31) spowodowane naturalnym zużyciem nagrobka, w tym także na skutek zmiany barwy, naturalnego odprysnięcia kawałków powierzchni lub zadrapania, porysowania, poplamienia,
- 32) powstałe w nagrobkach na skutek działania powodzi, zalania, gradu, lawiny, osuwania i zapadania się ziemi, nadmiernych opadów śniegu oraz kradzieży,
- 33) powstałe w maszynach, sprzęcie, nawozach, środkach ochrony roślin, materiale siewnym, materiałach opałowych, itp. których zakup jest potwierdzony sfałszowanymi dowodami zakupu,
- 34) w postaci utraconych zysków oraz poniesionych strat wynikających ze zobowiązań i umów Ubezpieczającego,
- 35) spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy, w tym także niedotrzymaniem terminu wykonania umowy,
- 36) w razie zapadnięcia się ziemi, za szkody:
- a) górnicze, w rozumieniu prawa górniczego,
  - b) powstałe w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi,
- 37) spowodowane w okolicznościach innych niż określone w zgłoszeniu szkody w Towarzystwie.
2. Ponadto odpowiedzialnością Towarzystwa nie są objęte inne dodatkowe koszty poniesione przez Ubezpieczającego w związku z powstałą szkodą z wyłączeniem kosztów, o których mowa w § 11 ust.2.

ROZDZIAŁ V SUMA UBEZPIECZENIA

§ 10

- Górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa stanowi suma ubezpieczenia określana przez Ubezpieczającego.
  - Sumę ubezpieczenia powinna odpowiadać aktualnej w dniu zawarcia umowy
- ubezpieczenia cenie rynkowej ubezpieczanych budynków mieszkalnych, pomieszczeń gospodarczych, a w przypadku ruchomości domowych i stałych elementów budynku mieszkalnego, pomieszczeń gospodarczych - ich wartości rzeczywistej. Suma ubezpieczenia elementów szklanych i nagrobków musi odpowiadać ich wartości odtworzeniowej powiększonej o koszt demontażu, montażu, transportu i odtworzenia napisów.
- Ubezpieczający ustala oddzielne sumy ubezpieczenia w odniesieniu do:
    - 1) stałych elementów budynku mieszkalnego w zakresie podstawowym i rozszerzonym,
    - 2) stałych elementów budynku mieszkalnego oraz pomieszczeń gospodarczych od dewastacji,
    - 3) ruchomości domowych w zakresie podstawowym i rozszerzonym,
    - 4) ruchomości domowych od kradzieży z włamaniem, rabunku i wandalizmu,
    - 5) pomieszczeń, budynków gospodarczych, budowli w zakresie podstawowym i rozszerzonym,
    - 6) zwierząt gospodarskich w zakresie podstawowym i rozszerzonym:
      - a) zarodowych - udokumentowanej indywidualnej wartości rynkowej na danym terenie,
      - b) hodowlanych oraz przychowku - średniej wartości rynkowej na danym terenie.
    - 7) ziemiopłodów oraz materiałów i zapasów w zakresie podstawowym i rozszerzonym,
    - 8) urządzeń mechanicznych,
    - 9) maszyn i sprzętu rolniczego w zakresie podstawowym i rozszerzonym,
    - 10) elementów szklanych,
    - 11) nagrobków, z tym że maksymalna suma ubezpieczenia od wandalizmu (dewastacji) nie może być wyższa niż 10.000,00 zł.
  - Suma ubezpieczenia dla przepięć w stałych elementach budynku mieszkalnego, ruchomościach domowych oraz urządzeniach mechanicznych ustalana jest przez Ubezpieczonego, jednak nie więcej niż do łącznej wysokości 20 000 zł.
  - Ubezpieczający ubezpiecza mienie wymienione w ust.3 niniejszego paragrafu:
    - 1) w zakresie podstawowym i rozszerzonym - na sumy stałe, tzn. sumy ubezpieczenia muszą odpowiadać całej wartości zgłoszonego do ubezpieczenia mienia,
    - 2) od kradzieży z włamaniem, rabunku, wandalizmu, dewastacji, elementach szklanych i nagrobkach - na sumy stałe lub na pierwsze ryzyko. W przypadku ustalenia sum ubezpieczenia na pierwsze ryzyko należy ustalić przypuszczalną wartość szkody jaka może powstać wskutek jednego zdarzenia losowego.
  - Sumy ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1 - 4, ulegają zmniejszeniu o wypłacone odszkodowanie. W przypadku zmniejszenia sumy ubezpieczenia w wyniku wypłaty odszkodowania, Towarzystwo na pisemny wniosek Ubezpieczającego może dokonać zmiany wysokości sumy ubezpieczenia. Ochrona ubezpieczeniowa z tego tytułu rozpocznie się po upływie 7 dni od daty zawarcia dodatkowej umowy i opłacenia składki.
  - Zasada, o której mowa w ust. 5 nie dotyczy ubezpieczenia na pierwsze ryzyko.
  - Towarzystwo może wprowadzić ograniczenia w ustalaniu wysokości sumy ubezpieczenia lub odroczyć akceptację sumy ubezpieczenia, jeżeli takie postępowanie wynika z zasad reasekuracji przyjętych w Towarzystwie. W przypadku odroczenia akceptacji sumy ubezpieczenia Towarzystwo

poinformuje Ubezpieczającego o terminie finalizacji umowy.

§ 11

1. Górna granica odpowiedzialności Towarzystwa za szkody wynosi odpowiednio do:

- 1) 10% sumy ubezpieczenia ruchomości domowych za ruchomości domowe w pomieszczeniach gospodarczych,
- 2) 5% sumy ubezpieczenia ruchomości domowych za środki płatnicze krajowe i zagraniczne oraz papiery wartościowe,
- 3) 30% sumy ubezpieczenia ruchomości domowych za urządzenia warsztatów chałupniczych,
- 4) 30% sumy ubezpieczenia ruchomości domowych za dzieła sztuki, biżuterię, wyroby z metali szlachetnych, monety złote i srebrne,
- 5) 100% sumy ubezpieczenia ruchomości domowych za pozostałe przedmioty ubezpieczenia, o których mowa w § 10 ust. 3., z zastrzeżeniem zapisów w §27.

2. Niezależnie od odszkodowania, Towarzystwo zwraca w granicach sumy ubezpieczenia udokumentowane koszty związane z:

- 1) ratunkiem ubezpieczonego mienia i koszty uprzątnięcia po szkodzie do wysokości sumy ubezpieczenia w zakresie podstawowym lub rozszerzonym w zależności od przyczyny zaistniałej szkody,
- 2) naprawą zabezpieczeń przeciwkradzieżowych uszkodzonych w wyniku szkody do wysokości sumy ubezpieczenia w zakresie rozszerzonym,
- 3) demontażem, montażem, odtworzeniem napisów na nagrobkach oraz transportem elementów szklanych i nagrobków.

ROZDZIAŁ VI

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 12

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie pisemnego wniosku złożonego przez Ubezpieczającego w Towarzystwie.

2. Jeżeli wniosek nie zawiera wszystkich danych niezbędnych do zawarcia umowy ubezpieczenia i określenia należnej składki albo został sporządzony wadliwie, Towarzystwo wezwie Ubezpieczającego do uzupełnienia względnie złożenia nowego wniosku.

3. Jeżeli Towarzystwo zawarło umowę ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi Ubezpieczającego na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.

§ 13

1. Umowa ubezpieczenia zawierana jest na okres dwunastu miesięcy.

2. Umowy ubezpieczenia nie można zawrzeć wcześniej niż na 30 dni przed rozpoczęciem terminu ubezpieczenia.

3. Zawarcie umowy ubezpieczenia Towarzystwo stwierdza dokumentem ubezpieczenia (polisą).

4. Umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą z chwilą wydania Ubezpieczającemu polisy.

ROZDZIAŁ VII

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 14

1. Składka ubezpieczeniowa jest ustalana zgodnie z taryfą obowiązującą w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, jej przedłużenia lub rozszerzenia zakresu

ochrony ubezpieczeniowej.

2. Wysokość składki ubezpieczeniowej może być ustalona - na mocy porozumienia stron - w sposób odbiegający od ustaleń taryfowych, z uwzględnieniem okoliczności wpływających na wielkość ryzyka.

3. Towarzystwo udziela następujących zniżek i zwwyżek składki:

1) zniżki składki:

a) generalne, za:

- objęte udziały członkowskie w Towarzystwie,
- dokupienie udziałów członkowskich w Towarzystwie,
- bezszkodowy przebieg ubezpieczenia,
- kontynuację umowy ubezpieczenia,

b) w ubezpieczeniu podstawowym i rozszerzonym, za:

- posiadanie w Towarzystwie obowiązkowych ubezpieczeń rolnych: OC rolnika i budynków w gospodarstwie rolnym,
- indywidualną ocenę ryzyka,

c) w ubezpieczeniu od kradzieży z włamaniem, rabunku, wandalizmu, za:

- posiadanie przynajmniej jednego z następujących zabezpieczeń: podwójne drzwi, blokady antywyważeniowe, szyby kuloodporne lub antywłamaniowe, rolety zewnętrzne,
- czynny alarm sygnalizujący włamanie w miejscu ubezpieczenia,
- sprawny alarm sygnalizujący włamanie w jednostce policji lub licencjonowanej agencji ochrony (z aktualną umową o ochronie mienia),
- indywidualną ocenę ryzyka,

d) w ubezpieczeniu szyb od stłuczenia:

- za indywidualną ocenę ryzyka,

e) w ubezpieczeniu nagrobków:

- za indywidualną ocenę ryzyka,

2) zwwyżki składki:

a) generalne, za:

- niewykupienie członkostwa w Towarzystwie,
- opłatę składki w ratach.

4. Składkę oblicza się za cały okres odpowiedzialności Towarzystwa.

5. Składkę opłaca się jednorazowo przy zawieraniu umowy ubezpieczenia. Składka za roczny okres ubezpieczenia może być opłacona w ratach.

6. W razie nieterminowego opłacenia raty składki Towarzystwo może odstąpić od umowy albo dochodzić zapłaty zaległej raty składki wraz z odsetkami ustawowymi na drodze sądowej.

7. Wysokość składki ubezpieczeniowej, sposób i termin jej zapłaty są określane w dokumencie ubezpieczenia (polisie).

8. Jeżeli strony umowy określiły ratalny sposób opłacania składki, z momentem wypłaty odszkodowania stają się natychmiast wymagalne raty składki, które nie zostały jeszcze zapłacone. Towarzystwo może potrącić z wypłacanego odszkodowania należności z tytułu niezapłaconych jeszcze rat składki, przypadających za okres do końca okresu ubezpieczenia.

9. Składkę uznaje się za opłaconą w dniu jej zapłaty do rąk upoważnionego przez Towarzystwo przedstawiciela (agenta, pracownika) lub w dniu uznania rachunku bankowego Towarzystwa.

ROZDZIAŁ VIII
POWSTANIE I OKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI TOWARZYSTWA
§ 15

1. Odpowiedzialność Towarzystwa rozpoczyna się pod warunkiem opłacenia składki, od dnia następnego po dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. Umowa ubezpieczenia może określić inny termin, od którego Towarzystwo będzie ponosiło odpowiedzialność z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia, jednak nie wcześniejszy niż termin określony w ust. 1.
3. W przypadku podwyższenia sumy ubezpieczenia w trakcie trwania ubezpieczenia początek odpowiedzialności Towarzystwa, dotyczący nowej sumy ubezpieczenia, rozpoczyna się po wyznaczonym okresie karencji trwającym 7 dni licząc od dnia opłacenia dodatkowej składki.

§ 16

1. Odpowiedzialność Towarzystwa kończy się:
  - 1) z upływem terminu określonego w umowie ubezpieczenia,
  - 2) w razie wyczerpania sumy ubezpieczenia,
  - 3) w razie wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę, przy ubezpieczeniu na pierwsze ryzyko,
  - 4) z datą rozwiązania umowy wskutek odstąpienia lub wypowiedzenia,
  - 5) z chwilą zbycia ubezpieczonego mienia ruchomego.
2. W razie zbycia ubezpieczonego mienia ruchomego prawa i obowiązki wynikające z polisy nie przechodzą na nabywcę.
3. W razie zbycia nieruchomości prawa i obowiązki wynikające z polisy przechodzą na nabywcę nieruchomości.

ROZDZIAŁ IX
ODSTĄPIENIE OD UMOWY I WYPOWIEDZENIE UMOWY
§ 17

1. Ubezpieczający może odstąpić od umowy ubezpieczenia, jeżeli umowa jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy.
2. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia przez Ubezpieczającego może nastąpić w okresie 30 dni od daty zawarcia umowy ubezpieczenia, gdy Ubezpieczającym jest osoba fizyczna i w terminie 7 dni, gdy Ubezpieczającym jest przedsiębiorca.
3. Towarzystwo może ze skutkiem natychmiastowym odstąpić od umowy ubezpieczenia w razie stwierdzenia, że Ubezpieczający podał we wniosek o ubezpieczenie informacje niezgodne ze stanem faktycznym.
4. Towarzystwu przysługuje składka za okres, w którym Towarzystwo udzielało ochrony ubezpieczeniowej.
5. Każda ze stron umowy może w ciągu miesiąca od daty wypłaty odszkodowania albo daty doręczenia odmowy jego wypłacenia, wypowiedzieć umowę ubezpieczenia z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.

§ 18

1. W razie rozwiązania umowy ubezpieczenia przed upływem określonego w dokumencie ubezpieczenia (polisie) końcowego terminu Towarzystwo dokonuje zwrotu składki za niewykorzystany okres ubezpieczenia na podstawie pisemnego wniosku Ubezpieczającego o zwrot składki i po złożeniu oryginału polisy w Towarzystwie .

2. Dokonując zwrotu składki Towarzystwo potrąca 21% składki podlegającej zwrotowi tytułem poniesionych kosztów manipulacyjnych.
3. Składkę podlegającą zwrotowi ustala się proporcjonalnie do wykorzystanego okresu ubezpieczenia. Rozpoczęty miesiąc polisowy uważa się za wykorzystany.
4. Za datę, od której przysługuje zwrot składki przyjmuje się datę otrzymania dokumentów, o których mowa w ust. 1, przez Towarzystwo.
5. Zwrot składki (jej części) nie przysługuje, jeżeli:
  - 1) w okresie ubezpieczenia nastąpiło zdarzenie, w związku z którym Towarzystwo zobowiązane jest do wypłaty odszkodowania lub wypłaciło odszkodowanie,
  - 2) składka podlegająca zwrotowi po potrąceniu kosztów manipulacyjnych nie przekracza 20,00 zł.

ROZDZIAŁ X
OŚWIADCZENIA I ZAWIADOMIENIA
§ 19

1. Zawiadomienia i oświadczenia Ubezpieczającego mające związek z umową ubezpieczenia, powinny być składane na piśmie za pokwitowaniem lub przesłane listem poleconym.
2. Jeżeli Ubezpieczający zmienił adres i nie zawiadomił o tym Towarzystwa, pisma kierowane do Ubezpieczającego na adres ostatnio znany (wskazany w polisie lub właściwie złożonym, w trybie określonym w ust. 1) wywołują skutki prawne od chwili, w której nastąpiłoby ich doręczenie, gdyby Ubezpieczający nie zmienił adresu.

ROZDZIAŁ XI
OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO
§ 20

1. W przypadku ubezpieczenia ruchomości domowych od kradzieży z włamaniem, rabunku lub wandalizmu budynki mieszkalne muszą być zabezpieczone co najmniej w sposób określony poniżej, przy czym powinny być spełnione łącznie wszystkie poniższe warunki:
  - 1) wszystkie drzwi prowadzące do mieszkania lub budynku mieszkalnego są pełne i zamknięte na dwa zamki wielozapadkowe,
  - 2) zewnętrzne drzwi przeszklone są zabezpieczone w sposób uniemożliwiający dostęp do zamków i wejście do pomieszczeń przez wybity otwór w szybie,
  - 3) drzwi balkonowe oraz okna są osadzone w sposób prawidłowy pod względem technicznym, tak że otwarcie ich z zewnątrz przez osoby obce wymagać musi siły bądź użycia narzędzi,
  - 4) wszystkie inne otwory, poza wyżej wymienionymi, w ścianach i stropach są zabezpieczone w sposób uniemożliwiający dokonanie kradzieży bez włamania, nie dotyczy to otworów na kondygnacjach powyżej parteru, jeżeli nie ma do nich dostępu z położonych pod nimi lub obok nich, balkonów, przybudówek, daszków, tarasów, schodów, stałych drabinek,
  - 5) drzwi zewnętrzne do pomieszczeń gospodarczych zamykane są na kłódkę lub zamek wielozapadkowy,
  - 6) klucze do zamków i kłódek są w wyłącznym posiadaniu Ubezpieczającego lub osób bliskich wspólnie zamieszkujących albo osób upoważnionych przez Ubezpieczającego do ich przechowywania.
2. W przypadku ubezpieczenia ruchomości domowych od kradzieży z włamaniem, rabunku i wandalizmu na sumę ubezpieczenia wyższą niż 20.000,00 zł oprócz zabezpieczeń wymienionych w ust.1, budynki

mieszkalne muszą być zabezpieczone dodatkowo w poniższy sposób:

- 1) przy sumie ubezpieczenia do 50.000,00 zł włącznie - drzwi zewnętrzne muszą posiadać zwiększoną odporność na włamanie oraz muszą być wyposażone w dwa zamki wielozapadkowe, w tym co najmniej jeden zamek atestowany, lub jeden zamek wielopunktowy, lub jeden zamek elektroniczno-mechaniczny,
  - 2) przy sumie ubezpieczenia powyżej 50.000,00 zł - wymagany jest zainstalowany alarm sygnalizujący włamanie w miejscu, w którym znajduje się chroniony obiekt, przy czym w czujki alarmu muszą być wyposażone wszystkie otwory drzwiowe i okienne, a drzwi posiadają zabezpieczenia określone w ust. 1.
3. Towarzystwo ze względu na potrzeby bezpieczeństwa może polecić wprowadzenie dodatkowych zabezpieczeń.

§ 21

1. Przy zawieraniu umowy ubezpieczenia Ubezpieczający zobowiązany jest:
  - 1) podać do wiadomości Towarzystwa wszystkie informacje dotyczące przedmiotu ubezpieczenia niezbędne do ustalenia warunków umowy ubezpieczenia,
  - 2) złożyć pisemny wykaz wszystkich przedmiotów, których jednostkowa wartość przekracza 3.000,00 zł,
  - 3) umożliwić przedstawicielowi Towarzystwa oględziny i wykonanie zdjęć ubezpieczonego nagrobka w ramach ryzyka wandalizmu i dewastacji.
2. Ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić Towarzystwo o fakcie zbycia nieruchomości.

§ 22

1. Niezależnie od obowiązków wynikających z innych przepisów Ubezpieczający obowiązany jest:
  - 1) w przypadku zaistnienia szkody Ubezpieczający zobowiązany jest podjąć wszelkie czynności mające na celu zmniejszenie szkody oraz zabezpieczenie bezpośrednio zagrożonego mienia przed dalszą szkodą, jak również starać się o odzyskanie utraconego mienia,
  - 2) przestrzegać przepisów przeciwpożarowych,
  - 3) niezwłocznie powiadomić Towarzystwo o szkodzie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni roboczych od uzyskania o niej informacji,
  - 4) powiadomić straż pożarną o powstaniu pożaru,
  - 5) w przypadku zaboru mienia i w sytuacjach, kiedy istnieje podejrzenie, że popełniono przestępstwo, w ciągu 24 godzin od uzyskania o tym informacji, powiadomić policję,
  - 6) złożyć w Towarzystwie, najpóźniej w ciągu 3 dni od daty uzyskania informacji o powstaniu szkody, spis utraconych, zniszczonych lub uszkodzonych przedmiotów z określeniem ich wartości i roku nabycia,
  - 7) nie dokonywać ani nie dopuścić do dokonania w uszkodzonym mieniu żadnych zmian przed przeprowadzeniem oględzin przez przedstawiciela Towarzystwa chyba że oględziny takie nie zostały dokonane mimo upływu 14 dni od powiadomienia o szkodzie,
  - 8) umożliwić Towarzystwu dokonanie czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody i jej wysokości oraz udzielenia niezbędnych wyjaśnień,
  - 9) do przedstawienia rachunków za nabycie sprzętu elektronicznego m.in.: audiowizualnego, radiowo-muzycznego, kina domowego, fotograficznego i komputerowego o wartości jednostkowej powyżej 3.000,00 zł.
2. Jeżeli Ubezpieczający z powodu rażącego niedbalstwa nie dopełni któregokolwiek z obowiązków wymienionych w ust. 1, Towarzystwo może

odmówić wypłaty odszkodowania lub je zmniejszyć.

3. W razie niedopełnienia przez Ubezpieczającego obowiązków wymienionych w ust. 1, Towarzystwo może odmówić wypłaty odszkodowania w całości lub części, jeżeli niedopełnienie obowiązków miało wpływ na możliwość ustalenia przyczyny lub rozmiaru szkody.

ROZDZIAŁ XII

USTALENIE I WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§ 23

1. Po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, Towarzystwo informuje o tym Ubezpieczającego i Ubezpieczonego oraz przeprowadza postępowanie dotyczące stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także pisemnie lub drogą elektroniczną informuje Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub Uprawnionego z umowy ubezpieczenia, jakie dokumenty niezbędne są do ustalenia odszkodowania.

2. Ubezpieczający, Ubezpieczony lub Uprawniony z umowy ubezpieczenia ma prawo wglądu do akt szkodowych i sporządzenia na własny koszt kserokopii lub odpisów akt szkodowych.

§ 24

1. Wysokość odszkodowania ustala się w granicach sum ubezpieczenia określonych w § 10 ust. 1 - 4, w kwocie odpowiadającej wysokości poniesionej szkody, na podstawie cen rynkowych, po potrąceniu stopnia zużycia ubezpieczonego mienia, z zastrzeżeniem postanowień § 11 i § 25.

2. Wysokość szkody ustala się według cen obowiązujących w dniu ustalenia odszkodowania.

§ 25

1. Wysokość szkody ustala się:
  - 1) w pomieszczeniach, budynkach gospodarczych i budowlach oraz w stałych elementach - na podstawie kosztorysu wystawionego przez jednostkę dokonującą odbudowy lub remontu domu jednorodzinnego, mieszkania, odzwierciedlającego koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie zobowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia. W przypadku szkody polegającej na całkowitym zniszczeniu ścian i stropu budynków gospodarczych, wysokość szkody ustala się według średnich cen rynkowych budynków i pomieszczeń gospodarczych o tym samym standardzie, metrażu i położeniu z uwzględnieniem faktycznego zużycia,
  - 2) w ruchomościach domowych - według cen detalicznych przedmiotów tego samego lub podobnego gatunku i rodzaju, pomniejszonych o stopień zużycia do dnia szkody, albo według wysokości naprawy udokumentowanej rachunkami wykonawcy lub zweryfikowaną przez Towarzystwo kalkulacją poszkodowanego, który usunął szkodę własnymi siłami,
  - 3) w pieniądzu i innych środkach płatniczych oraz w papierach wartościowych - według ich nominalnej wartości, z tym że wysokość szkody w akcjach notowanych na giełdzie ustala się według notowań giełdowych z dnia powstania szkody, a w monetach srebrnych i złotych - według wartości złomu, chyba że monety te stanowią prawny środek płatniczy; wtedy za wysokość szkody przyjmuje się ich wartość nominalną bez uwzględnienia ich wartości numizmatycznej,

- 4) w dziełach sztuki lub zbiorach kolekcjonerskich - według cen rynkowych lub udokumentowanych kosztów naprawy.
  - 5) w elementach szklanych i nagrobkach - przyjmując wartość przedmiotu tego samego rodzaju, gatunku materiału i wymiarów lub według kosztów naprawy, udokumentowanych rachunkiem, fakturą, albo na podstawie kosztorysu sporządzonego przez Towarzystwo, z uwzględnieniem zakresu rzeczywistych uszkodzeń,
  - 6) w zwierzętach gospodarskich:
    - a) zarodowych - według udokumentowanej indywidualnej wartości rynkowej na danym terenie na dzień szkody,
    - b) hodowlanych oraz przychowku - według średniej wartości rynkowej na danym terenie na dzień szkody,
    - c) przeznaczonych na opas lub do tuczu - według średniej wagi i średniej ceny jednostkowej żywca na danym terenie na dzień szkody,
  - 7) w ziemiopłodach - według średnich cen skupu stosowanych na danym terenie na dzień szkody,
  - 8) w materiałach i zapasach - według średnich cen rynkowych stosowanych na danym terenie na dzień szkody,
  - 9) w maszynach, sprzęcie rolniczym oraz urządzeniach mechanicznych - na podstawie kosztu naprawy lub ceny nabycia maszyny (sprzętu) tego samego rodzaju, typu i mocy, po uwzględnieniu stopnia technicznego zużycia, na dzień powstania szkody, zwiększonego o koszt montażu.
2. Wysokość szkody, o której mowa w ust.1, ustala się na podstawie:
- 1) rachunku strat sporządzonego przez Ubezpieczającego,
  - 2) stanu faktycznego szkody i okoliczności jej powstania stwierdzonych przez przedstawiciela Towarzystwa na miejscu szkody w obecności Ubezpieczającego, jeżeli wysokość szkody podana przez Ubezpieczającego w rachunku strat w istotny sposób różni się od ustaleń dokonanych przez Towarzystwo.
3. W przypadku, gdy naprawa lub wymiana uszkodzonych elementów, w tym elementów szklanych lub nagrobków jest niemożliwa, gdyż elementy szklane lub nagrobki są przestarzałe i niedostępne na rynku wysokość szkody ustala się na podstawie ostatnio dostępnej listy cen stosowanych przez producenta.
4. Przy ustalaniu wysokości szkody w przedmiocie należącym do całości lub kompletu uwzględnia się ubytek wartości, jakiemu uległy pozostałe, nie uszkodzone lub nie utracone przedmioty wchodzące w skład tej całości (kompletu), pod warunkiem, że nie ma możliwości rekonstrukcji całości przez zakup, dorobienie lub uzupełnienie w jakikolwiek inny sposób.

§ 26

1. Wysokość szkody ustalona według kosztów naprawy nie może przekroczyć rzeczywistej wartości przedmiotu według cen aktualnych w dniu ustalania odszkodowania z tym, że nie większej niż suma ubezpieczenia, na jaką zawarto umowę ubezpieczenia.
2. Wszelkie rachunki dotyczące kosztów naprawy podlegają weryfikacji przez Towarzystwo co do zakresu robót i wysokości kosztów.
3. Towarzystwo zastrzega sobie prawo do oględzin mienia po dokonanej wymianie lub naprawie, a przed wypłatą odszkodowania.
4. Koszty związane z ustaleniem wysokości szkody, każda ze stron umowy ubezpieczenia ponosi we własnym zakresie.
5. Wysokość szkody zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być

przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub sprzedaży.

§ 27

Za szkody powstałe na skutek przepięć odszkodowanie wypłaca się do wysokości ustalonej sumy ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia danego mienia w zakresie ognia i innych zdarzeń losowych oraz nie więcej niż do łącznej wysokości 20 000 zł.

§ 28

Przy ustalaniu wysokości szkody nie uwzględnia się:

- 1) kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą,
- 2) wartości naukowej, kolekcjonerskiej, zabytkowej, amatorskiej lub osobistych upodobań.

§ 29

Towarzystwo zastrzega sobie prawo do proporcjonalnego zmniejszenia odszkodowania, jeżeli Ubezpieczający:

- 1) zadeklarował zaniżone sumy ubezpieczenia (niedoubezpieczenie), o których mowa w § 10,
- 2) we wniosku o ubezpieczenie podał informacje, na podstawie których Towarzystwo zastosowało wyższe zniżki składki niż faktycznie przysługujące,
- 3) we wniosku o ubezpieczenie podał informacje, na podstawie których Towarzystwo udzieliło zniżki składki z tytułu zastosowania dodatkowych zabezpieczeń - w razie stwierdzenia ich braku, niesprawności technicznej bądź niezadziałania w czasie szkody.

§ 30

Towarzystwo wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie, chyba że wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, świadczenie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, z tym że bezsporną część odszkodowania Towarzystwo wypłaca w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie.

§ 31

Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określone w zgłoszonym roszczeniu, Towarzystwo zawiadamia o tym Ubezpieczającego na piśmie w terminie określonym w § 29, wskazując na okoliczności i podstawę prawną, uzasadniającą odmowę wypłaty odszkodowania lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania.

§ 32

W przypadku zbiegu świadczeń z tytułu dwóch lub więcej ubezpieczeń z tego samego zdarzenia, odszkodowanie wypłaca się do wysokości szkody, w granicach sumy ubezpieczenia, z uwzględnieniem odszkodowań już wypłaconych lub wymagalnych z innych umów ubezpieczenia.

§ 33

Jeżeli Towarzystwo wypłaciło odszkodowanie za szkodę polegającą na uszkodzeniu domu jednorodzinnego, mieszkania, pomieszczenia gospodarczego, a przy następnej szkodzie obejmującej to samo pomieszczenie zostanie stwierdzone, iż ubezpieczony nie dokonał naprawy uszkodzeń, to odszkodowanie przysługujące z tytułu tej szkody zmniejsza się o uprzednio wypłaconą kwotę.

§ 34

1. W razie uzyskania informacji o skradzionych przedmiotach Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić o tym fakcie niezwłocznie Policję i Towarzystwo oraz uczestniczyć w czynnościach zmierzających do rozpoznania i odzyskania tych przedmiotów.
2. Ubezpieczający zobowiązany jest przyjąć odzyskane przedmioty.
3. W przypadku odnalezienia przedmiotów w stanie niezmienionym Towarzystwo jest wolne od obowiązku wypłaty odszkodowania, a w przypadku gdy odszkodowanie zostało już wypłacone Ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie do zwrotu Towarzystwu otrzymanego odszkodowania.
4. Jeżeli odzyskane przedmioty zostały zwrócone Ubezpieczającemu w stanie uszkodzonym lub niekompletnym, Ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie do zwrotu Towarzystwu otrzymanego odszkodowania pomniejszonego o wartość szkody rzeczywiście poniesionej.

§ 35

1. Jeżeli Ubezpieczony lub inna osoba uprawniona nie zgadza się z ustaleniami Towarzystwa co do wysokości przyznanego świadczenia albo co do odmowy zaspokojenia roszczeń, może w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia w tej sprawie zgłosić na piśmie wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez Zarząd Towarzystwa.
2. Zarząd Towarzystwa jest zobowiązany rozpatrzyć sprawę i zawiadomić Ubezpieczonego lub inną osobę uprawnioną o wyniku w terminie 30 dni od daty otrzymania wniosku.
3. Ubezpieczony może dochodzić roszczeń na drodze sądowej, z pominięciem postępowania odwoławczego.
4. Do rozstrzygnięcia sporów wynikłych z tytułu umów zawartych na podstawie niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia, właściwy będzie sąd powszechny stosowny dla siedziby Towarzystwa, lub Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uposażonego, lub Uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

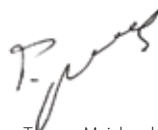
ROZDZIAŁ XIII
PRZEJŚCIE ROSZCZEŃ NA TOWARZYSTWO
§ 36

1. Jeżeli w związku ze szkodą, za którą Towarzystwo wypłaciło odszkodowanie, przysługuje Ubezpieczającemu roszczenie odszkodowawcze do osoby trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, roszczenie to z chwilą wypłaty odszkodowania przechodzi do wysokości zapłaconego odszkodowania z mocy prawa na Towarzystwo. Jeżeli Towarzystwo wypłaciło tylko część odszkodowania, Ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami Towarzystwa.
2. Na Towarzystwo nie przechodzą roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym oraz za które ponosi on odpowiedzialność.
3. Na żądanie Towarzystwa, Ubezpieczający obowiązany jest udzielić pomocy przy dochodzeniu roszczeń od osoby trzeciej, dostarczając informacji oraz przedkładając dokumenty konieczne do ich dochodzenia, a także przestrzegając terminów niezbędnych do dochodzenia tych roszczeń.
4. Jeżeli Ubezpieczający bez zgody Towarzystwa zrzekł się roszczenia przeciwko

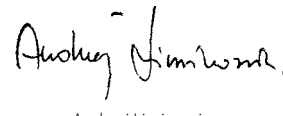
osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę lub je ograniczył, Towarzystwo może odmówić odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłacie odszkodowania przez Towarzystwo, Towarzystwu przysługuje prawo dochodzenia od Ubezpieczającego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

ROZDZIAŁ XIV
POSTANOWIENIA KOŃCOWE
§ 37

1. Niniejsze OWU określają treść umowy ubezpieczenia, jeżeli zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zostały doręczone Ubezpieczającemu przy zawieraniu umowy ubezpieczenia.
2. Fakt otrzymania niniejszych OWU Ubezpieczający poświadczają w formie pisemnej na dokumencie ubezpieczenia (polisie).
3. Niniejsze OWU zostały zatwierdzone Uchwałą Zarządu TUZ Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Nr U/12/2014 z dnia 27 lutego 2014r., i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych na ich podstawie z terminem rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej od dnia 1 kwietnia 2014 r.

Tomasz Majchrzak
Prezes Zarządu

Andrzej Liminowicz
Wiceprezes Zarządu

Elżbieta Chojnowska
Członek Zarządu

Aneks nr 1 do ogólnych warunków ubezpieczenia
§ 1

1. Niniejszy aneks zostaje wprowadzony w życie w związku ze zmianą od dnia 10.08.2007 r. Kodeksu cywilnego w części dotyczącej umowy ubezpieczenia.
2. Zapisy niniejszego aneksu mają pierwszeństwo stosowania przed postanowieniami doręczonymi Ubezpieczającemu ogólnych warunków ubezpieczenia, zwanych dalej OWU.
3. W sprawach nieuregulowanych niniejszym Aneksem, do umowy ubezpieczenia mają zastosowanie stosowne OWU doręczone Ubezpieczającemu przed zawarciem umowy ubezpieczenia, a także właściwe przepisy prawa polskiego, w szczególności Kodeksu cywilnego oraz Ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Ubezpieczenie na cudzy rachunek
§ 2

1. Umowę ubezpieczenia Ubezpieczający może tak zawrzeć na cudzy rachunek, tj. na rachunek Ubezpieczonego wskazanego w umowie ubezpieczenia. TUZ TUW może podnieść zarówno przeciwko Ubezpieczonemu, jak i Ubezpieczającemu zarzut, który ma wpływ na odpowiedzialność ubezpieczeniową TUZ TUW.
2. W przypadku umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek:
  - 1) TUZ TUW na wniosek Ubezpieczającego doręcza mu tekst OWU;
  - 2) Obowiązki Ubezpieczającego wynikające z OWU odnoszą się również do Ubezpieczonego, z zastrzeżeniem pkt 3-6;
  - 3) roszczenie o zapłatę składki przysługuje TUZ TUW wyłącznie przeciwko Ubezpieczającemu,
  - 4) obowiązki Ubezpieczającego dotyczące udzielenia odpowiedzi

na wszystkie pytania zamieszczone we wniosku lub skierowane do Ubezpieczającego w innej formie przed zawarciem umowy ubezpieczenia, spoczywają również na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek;

- 5) obowiązki Ubezpieczającego dotyczące niezwłocznego zgłaszania zmian okoliczności, o które zapytywał TUZ TUW przed zawarciem umowy ubezpieczenia, spoczywają również na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek;
- 6) obowiązki Ubezpieczającego dotyczące wymaganego terminu powiadomienia o wypadku, spoczywają również na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek;
- 7) wyłączenia odpowiedzialności określone w § 10 ust. 1 i 2 niniejszego Aneksu stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego;
- 8) dotyczącej ubezpieczenia osobowego - Ubezpieczony obowiązany jest wyrazić zgodę na wskazane przez Ubezpieczającego osoby do otrzymania świadczenia w razie śmierci Ubezpieczającego (zapis nie ma zastosowania do umowy na cudzy rachunek, gdy Ubezpieczający nie wskazuje uprawnionego do otrzymania świadczenia);
- 9) dotyczącej ubezpieczenia osobowego - wymagana jest akceptacja Centrali TUZ TUW, o ile Ubezpieczający wnioskuje o zawarcie umowy ubezpieczenia na okaziciela.

Umowy ubezpieczenia

§ 3

Zapisy dotyczące zawarcia umowy ubezpieczenia określono we właściwych OWU, z zastrzeżeniem postanowień zawartych w § 2 niniejszego Aneksu.

§ 4

1. Jeżeli umowę ubezpieczenia zawarto na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpić od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. Ubezpieczający, jak i TUZ TUW może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w terminie 14 dni od otrzymania od drugiej strony żądania zmiany wysokości składki na skutek ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa powstania szkody.
3. Jeżeli TUZ TUW ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w wymaganym terminie, TUZ TUW może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym zawiadamiając o tym jednocześnie Ubezpieczającego.
4. Za porozumieniem stron możliwe jest rozwiązanie umowy ubezpieczenia przed końcem okresu ubezpieczenia, jeżeli rozwiązanie tej umowy ma na celu zawarcie z TUZ TUW kolejnych umów ubezpieczenia na ten sam okres ubezpieczenia i na bazie tych samych OWU (tak zwane wyrównanie okresów ubezpieczenia).
5. Przy ubezpieczeniu osobowym Ubezpieczający może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia w każdym czasie z zachowaniem terminu określonego w umowie lub w OWU, a w razie jego braku ze skutkiem natychmiastowym (zapis niniejszego ustępu dotyczy ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków i innych ubezpieczeń osobowych oferowanych przez TUZ TUW).

§ 5

1. Umowa ubezpieczenia rozwiązuje się:
  - 1) Z upływem okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta;
  - 2) Z dniem odstąpienia od umowy ubezpieczenia lub jej wypowiedzenia;
  - 3) Z dniem określonym w porozumieniu stron, o którym mowa w § 4 ust 4 niniejszego Aneksu;
  - 4) W przypadku nie zaplacenienia składki lub kolejnej raty składki w wyznaczonym terminie - z upływem 7 dni licząc od dnia otrzymania przez Ubezpieczającego wezwania od TUZ TUW do zaplacenienia kolejnej raty składki z zagrożeniem ustania odpowiedzialności (rozwiązanie umowy ubezpieczenia);
  - 5) Z chwilą wyczerpania się sum ubezpieczenia lub wypłaty odszkodowania za szkodę całkowitą; o ile w OWU nie zdefiniowano szkody całkowitej - za taką szkodę uznaje się każdą stratę (w szczególności: utratę, zniszczenie lub nawet uszkodzenie uniemożliwiające dalsze korzystanie z przedmiotu ubezpieczenia) związaną z interesem majątkowym stanowiącym przedmiot ubezpieczenia i skutkującą wypłatą odszkodowania, nawet jeżeli wysokość odszkodowania nie jest równa sumie ubezpieczenia;
  - 6) W ubezpieczeniach osobowych - z chwilą wyczerpania sumy ubezpieczenia lub z chwilą zgonu Ubezpieczonego, chyba że umowa ubezpieczenia obejmuje ochroną ubezpieczeniową większą liczbę osób
2. Rozwiązanie umowy ubezpieczenia w sytuacji przejścia prawa własności na nowego właściciela rzeczy ruchomej oraz nieruchomości określono we właściwych OWU doręczonych Ubezpieczającemu

Początek i koniec odpowiedzialności

§ 6

1. Odpowiedzialność TUZ TUW rozpoczyna się od dnia oznaczonego w polisie jako początek okresu ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od następnego dnia po zawarciu umowy ubezpieczenia i zaplaceniu składki lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeżeli w polisie określono późniejszy termin zapłaty składki lub jej pierwszej raty, odpowiedzialność TUZ TUW rozpoczyna się od dnia oznaczonego w polisie jako początek okresu ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od następnego dnia po zawarciu umowy ubezpieczenia.
3. Odpowiedzialność TUZ TUW kończy się z chwilą rozwiązania umowy ubezpieczenia.

Składka ubezpieczeniowa

§ 7

1. Zapisy dotyczące sposobu obliczenia składki oraz przysługujących Ubezpieczającemu ewentualnych zniżek składki, a także ewentualnego stosowania przez TUZ TUW zwwyżek składki zawarto we właściwych OWU, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Uchylone zostają postanowienia dotyczące stosowania zniżek i zwwyżek generalnych z tytułu członkostwa w TUZ TUW, o ile takie zapisy znajdują się w OWU doręczonych Ubezpieczającemu.

§ 8

1. Składkę oblicza się za okres odpowiedzialności TUZ TUW. Wysokość składki za ubezpieczenia określa się w polisie i na podstawie taryfy składek obowiązującej w dniu zawarcia lub zmiany umowy ubezpieczenia. Termin zapłaty składki określa się w polisie.
2. Składka może być rozłożoną na raty. Termin zapłaty pierwszej i kolejnych rat

oraz ich wysokość określa się w polisie. Za zapłatę składki lub ratę składki nie uważa się opłaty kwoty niższej od wynikającej z umowy ubezpieczenia.

3. Zapłaty składki lub pierwszej raty Ubezpieczający dokonuje w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia, chyba że umówiono się inaczej.
4. Za dzień zapłaty składki lub raty składki uważa się datę, kiedy TUZ TUW mogło składka lub jej ratą dysponować (wpłynięcie środków na rachunek bankowy TUZ TUW lub przyjęcie gotówki za potwierdzeniem przez przedstawiciela TUZ TUW).
5. Składkę uzupełniającą i dodatkową (odpowiednio: w przypadku przywrócenia do pierwotnej wysokości sumy ubezpieczenia po wypłacie odszkodowania/ świadczenia lub podwyższenia sumy ubezpieczenia), oblicza się za każdy dzień pozostałego okresu ubezpieczenia.
6. Z chwilą ustalenia odszkodowania/świadczenia (zatwierdzenie do wypłaty) wszystkie nie zapłacone jeszcze raty składki stają się wymagalne. Jeżeli Ubezpieczający nie zapłaci należnych rat składki przed wypłatą odszkodowania/świadczenia, TUZ TUW potrąca je od ustalonego odszkodowania/świadczenia. Postanowienia niniejszego ustępu nie zwalniają Ubezpieczającego z obowiązku zapłaty składki lub jej rat w terminie oznaczonym w polisie nawet, jeżeli toczy się jeszcze proces likwidacji szkody. Postanowień niniejszego ustępu nie stosuje się do ubezpieczeń, gdzie przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna.
7. W razie ujawnienia okoliczności pociągających za sobą istotne zwiększenie prawdopodobieństwa powstania szkody, TUZ TUW może odpowiednio zwiększyć składkę, poczynając od chwili, gdy zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W takim przypadku TUZ TUW wezwie Ubezpieczającego do zapłaty podwyższonej składki.

§ 9

1. Rozwiązanie umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego od obowiązku zapłaty składki za okres odpowiedzialności ubezpieczeniowej ponoszonej przez TUZ TUW.
2. W razie rozwiązania umowy ubezpieczenia przed upływem okresu ubezpieczenia, składka za niewykorzystany okres odpowiedzialności ubezpieczeniowej podlega zwrotowi o ile:
  - 1) Nie zaistniała szkoda objęta odpowiedzialnością ubezpieczeniową, która spowodowała bądź spowoduje wyczerpania sumy ubezpieczenia, tj. za którą TUZ TUW wypłaciło odszkodowanie równe sumie ubezpieczenia lub za którą jest zobowiązane do wypłaty odszkodowania równego sumie ubezpieczenia (tak zwana konsumpcja sumy ubezpieczenia) oraz
  - 2) Nie zaistniała szkoda całkowita, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 5 niniejszego Aneksu, objęta odpowiedzialnością ubezpieczeniową, za którą TUZ TUW wypłaciło odszkodowanie lub za którą jest zobowiązane do wypłaty odszkodowania;
  - 3) W ubezpieczeniu osobowym nie zaistniała szkoda objęta odpowiedzialnością ubezpieczeniową, która spowodowała bądź spowoduje wyczerpania się sumy ubezpieczenia lub nie nastąpił zgon Ubezpieczonego skutkujący wypłatą określonego świadczenia.
3. W przypadku zaistnienia szkody, za którą TUZ TUW zobowiązane jest lub może być zobowiązane do wypłaty odszkodowania, składka za niewykorzystany okres odpowiedzialności podlega zwrotowi po zamknięciu procesu (postępowania) likwidacyjnego i pisemnego

doręczenia stanowiska w danej szkodzie, o ile zachodzą warunki określone w ust. 2

4. Należną do zwrotu składkę oblicza się za niewykorzystany okres odpowiedzialności ubezpieczeniowej proporcjonalnie do pozostałej sumy ubezpieczenia, stanowiącej różnicę między sumą ubezpieczenia a wypłaconym odszkodowaniem/świadczeniem, o ile zachodzą warunki określone w ust. 2. Każdy rozpoczęty dzień liczy się jako wykorzystany.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 10

1. TUZ TUW nie odpowiada za szkody, jeżeli Ubezpieczający wyrządził szkodę umyślnie; w razie rażącego niedbalstwa odszkodowanie (świadczenie) się nie należy, chyba że OWU doręczone Ubezpieczającemu stanowią inaczej lub zapłata odszkodowania (świadczenia) odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.
2. TUZ TUW nie ponosi odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną umyślnie przez osobę, z którą Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. Pozostałe wyłączenia odpowiedzialności TUZ TUW określone w OWU doręczonych Ubezpieczającemu pozostają bez zmian (pozostają w mocy).

ROSZCZENIA REGRESOWE

§ 11

1. Z chwila wypłaty odszkodowania roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na TUZ TUW do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli TUZ TUW pokryło tylko część szkody, Ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia roszczeń.
2. Nie przechodzą na TUZ TUW roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. TUZ TUW może odmówić przyznania odszkodowania/świadczenia lub je odpowiednio ograniczyć, jeżeli Ubezpieczający bez zgody TUZ TUW zrzekł się roszczeń w stosunku do osoby trzeciej odpowiedzialnej za szkodę lub w inny sposób uniemożliwił TUZ TUW dochodzenie roszczeń regresowych. Jeżeli zrzeczenie się roszczeń lub uniemożliwienie TUZ TUW dochodzenia roszczeń regresowych zostanie ujawnione po wypłacie odszkodowania/ świadczenia, TUZ TUW przysługuje prawo dochodzenia od Ubezpieczającego zwrotu całości lub odpowiedniej części wypłaconego odszkodowania w raz z odsetkami ustawowymi, naliczonymi od dnia wypłaty odszkodowania.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 12

1. Niniejszy Aneks został zatwierdzony Uchwałą Zarządu TUZ TUW nr U/50/2007 z dnia 18 lipca 2007 roku.
2. Niniejszy Aneks wchodzi w życie z dniem 10 sierpnia 2007 roku i ma zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od tej daty.

Jacek Rykowski
Członek Zarządu

Małgorzata Zielińska
Wiceprezes Zarządu

Postanowienia ogólne
§ 1

1. Niniejszym Aneksem wprowadza się do ogólnych warunków ubezpieczenia zasady składania i rozpatrywania reklamacji oraz skarg przez TUZ Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych (zwane dalej TUZ TUW) składanych przez Klientów TUZ TUW.
2. Ilekroć w niniejszym Aneksie jest mowa o:
  - 1) **Kliencie** – należy przez to rozumieć osobę fizyczną lub osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której obowiązujące przepisy przyznają zdolność prawną, która korzysta lub korzystała lub zamierza skorzystać z usług świadczonych przez TUZ TUW.
  - 2) **Reklamacji** – należy przez to rozumieć wystąpienie skierowane do TUZ TUW przez jego Klienta, będącego osobą fizyczną (ubezpieczającego, ubezpieczonego, uposażonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia), w którym Klient zgłasza zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez TUZ TUW.
  - 3) **Skardze** – należy przez to rozumieć wystąpienie skierowane przez Klienta, z wyłączeniem spraw objętych zakresem podmiotowym i przedmiotowym zarezerwowanym dla reklamacji, dotyczące zaniedbań, uchybień czy też nienależytego wykonania obowiązków przez jednostki organizacyjne TUZ TUW, pracowników TUZ TUW lub agentów ubezpieczeniowych, z którymi współpracuje TUZ TUW.

Miejsce składania reklamacji i skarg
§ 2

Reklamacja albo skarga może być złożona w każdej jednostce organizacyjnej TUZ TUW obsługującej Klienta.

Formy składania reklamacji i skarg
§ 3

1. Klienci mogą złożyć reklamację albo skargę w następujących formach:
  - 1) pisemnej:
    - a) osobiście w jednostce organizacyjnej TUZ TUW zajmującej się obsługą Klienta albo
    - b) przesyłką pocztową lub listem poleconym wysłanym na adres siedziby TUZ TUW (Centrali) lub każdej jednostki terenowej TUZ TUW;
  - 2) ustnie:
    - a) telefonicznie na numer (+48) 22 441 57 57 albo
    - b) osobiście do protokołu podczas wizyty Klienta w jednostce organizacyjnej TUZ TUW zajmującej się obsługą Klienta;
  - 3) pocztą elektroniczną na adres reklamacje@tuz.pl.
2. Wykaz wszystkich jednostek organizacyjnych (Centrali oraz jednostek terenowych TUZ TUW) wraz z danymi kontaktowymi dostępny jest na stronie internetowej: www.tuz.pl.

Zasady składania reklamacji i skarg
§ 4

1. Złożenie reklamacji albo skargi niezwłocznie po powzięciu przez Klienta zastrzeżeń dotyczących usług świadczonych przez TUZ TUW może ułatwić i przyspieszyć jej rzetelne rozpatrzenie, chyba, że okoliczność ta nie ma wpływu na sposób procedowania z reklamacją albo skargą.
2. W celu sprawnego przeprowadzenia procesu rozpatrywania reklamacji albo skargi, reklamacja albo skarga powinna zawierać w szczególności:
  - 1) imię i nazwisko (nazwa) Klienta,

- 2) adres zamieszkania (siedziby) Klienta lub adres do korespondencji oraz numer telefonu kontaktowego,
- 3) numer polisy lub numer szkody lub numer sprawy jeżeli taki został nadany.

Sposób potwierdzenia wpływu reklamacji i skargi
§ 5

Na żądanie Klienta TUZ TUW potwierdza fakt otrzymania reklamacji albo skargi w formie pisemnej lub w inny sposób uzgodniony z Klientem.

Termin rozpatrzenia reklamacji i skarg
§ 6

1. Odpowiedź na reklamację albo skargę, powinna być udzielona bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji albo skargi. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie odpowiedzi przed jego upływem.
2. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji albo skargi i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 1, TUZ TUW powinien przekazać Klientowi, który wystąpił z reklamacją albo skargą, informację w której:
  - 1) wyjaśni przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskaże okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określi przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji albo skargi i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.

Sposób powiadomienia o rozpatrzeniu reklamacji i skarg
§ 7

1. Odpowiedź na reklamację albo skargę wniesioną przez Klienta powinna być udzielona w formie pisemnej (w postaci papierowej) lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji.
2. Odpowiedź udzielona w formie pisemnej powinna być wysłana przesyłką pocztową lub listem poleconym wysłanym na adres wskazany przez Klienta.
3. Na wyłączny wniosek Klienta odpowiedź może być dostarczona pocztą elektroniczną.

Informacje dodatkowe
§ 8

1. TUZ TUW podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
2. W przypadku nieuwzględnienia roszczeń wynikających z reklamacji albo skargi Klient ma możliwość:
  - 1) wystąpienia z wnioskiem o rozpatrzenie sprawy do Rzecznika Finansowego lub w przypadku Klientów będących konsumentami także możliwość zwrócenia się o pomoc do właściwego miejscowo Powiatowego (Miejskiego) Rzecznika Konsumenta,
  - 2) wystąpienia z powództwem przeciwko TUZ TUW do sądu miejscowo właściwego do rozpoznania sprawy.

Postanowienia końcowe
§ 9

1. Niniejszy Aneks został zatwierdzony Uchwałą Zarządu TUZ TUW nr U/85/2015 z dnia 30 października 2015 r.
2. Niniejszy Aneks wchodzi w życie z dniem podjęcia Uchwały.

Aneks nr 4

do Ogólnych warunków ubezpieczenia Mienia w gospodarstwie rolnym przyjętych Uchwałą Zarządu TUZ Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Nr U/12/2014 z dnia 27 lutego 2014 r., Aneksu nr 1 zatwierdzonego Uchwałą Zarządu TUW „TUZ” Nr U/50/2007 z dnia 18 lipca 2007 r. oraz Aneksu nr 2 zatwierdzonego Uchwałą Zarządu TUZ TUW Nr U/85/2015 z dnia 30 października 2015 r.

§ 1

1. Niniejszy Aneks zostaje wprowadzony w związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.
2. Do ogólnych warunków ubezpieczenia, zwanych dalej OWU, wprowadza się dodatkowe postanowienia określone w § 2 niniejszego Aneksu.
3. Zapisy niniejszego Aneksu mają pierwszeństwo stosowania przed postanowieniami OWU.

§ 2**1. Postanowienia ogólne**

- 1) Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
- 2) Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
- 3) Prawem właściwym dla umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie niniejszych OWU jest prawo polskie.
- 4) Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia w związku z umową ubezpieczenia powinny być składane na piśmie, lub w inny uzgodniony przez strony umowy sposób.
- 5) W przypadku zawarcia umowy na cudzy rachunek Ubezpieczający powinien umożliwić Ubezpieczonemu zapoznanie się z informacjami wynikającymi z umowy ubezpieczenia dotyczącymi przesłanek wypłaty odszkodowania i innych świadczeń oraz ograniczeń i wyłączeń odpowiedzialności TUZ TUW uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia.

2. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia

- 1) Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy TUZ TUW nie poinformował ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym Ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim ubezpieczyciel udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
- 2) Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, Ubezpieczający będący konsumentem może odstąpić od umowy ubezpieczenia bez podania przyczyny, składając oświadczenie na piśmie, w terminie 30 dni od dnia poinformowania go o zawarciu umowy lub od dnia doręczenia mu informacji, które należy przekazać konsumentowi na podstawie

przepisów dotyczących zawierania umów na odległość, jeżeli jest to termin późniejszy. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem oświadczenie zostało wysłane.

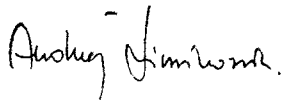
3. Wypłata odszkodowania

- 1) TUZ TUW wypłaca odszkodowanie lub świadczenie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku ustaleń dokonanych w przeprowadzonym przez siebie postępowaniu, o którym mowa w zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.
- 2) Po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, TUZ TUW informuje o tym ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia losowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości świadczenia, a także informuje osobę występującą z roszczeniem, na piśmie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności TUZ TUW lub wysokości świadczenia, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.
- 3) W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, zawiadomienie o wystąpieniu zdarzenia losowego może zgłosić również ubezpieczony albo jego spadkobiercy. W tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia.
- 4) Jeżeli w terminach określonych w ustawie lub w umowie TUZ TUW nie wypłaci odszkodowania lub świadczenia, zawiadamia na piśmie:
  - a) osobę zgłaszającą roszczenie oraz
  - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie- o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także wypłaca bezsporną część świadczenia.
- 5) Jeżeli odszkodowanie lub świadczenie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, TUZ TUW informuje o tym na piśmie:
  - a) osobę występującą z roszczeniem oraz
  - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie- wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia. Informacja ta zawiera pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
- 6) TUZ TUW udostępnia ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności TUZ TUW lub wysokości odszkodowania lub świadczenia. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez TUZ TUW udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez TUZ TUW.
- 7) Informacje i dokumenty, o których mowa w pkt. 6, TUZ TUW udostępnia, na żądanie, w postaci elektronicznej.
- 8) Sposób:
  - a) udostępniania informacji i dokumentów, o których mowa w pkt. 6,
  - b) zapewniania możliwości pisemnego potwierdzenia udostępnianych zgodnie z pkt. 6 informacji,

- c) zapewniania możliwości sporządzenia kserokopii dokumentów i potwierdzania ich zgodności z oryginałem zgodnie z pkt. 6 – nie może wiązać się z nadmiernymi utrudnieniami dla osób, o których mowa w pkt. 6.
- 9) Koszty sporządzenia kserokopii oraz udostępniania informacji i dokumentów w postaci elektronicznej, ponoszone przez osoby, o których mowa w pkt. 6 nie mogą odbiegać od przyjętych w obrocie zwykłych kosztów wykonywania tego rodzaju usług.
- 10) TUZ TUW przechowuje informacje i dokumenty, o których mowa w pkt. 6, do czasu upływu terminu przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia.

§ 3

Niniejszy Aneks został zatwierdzony Uchwałą Zarządu TUZ TUW Nr U/121/2015 z dnia 29 grudnia 2015 roku i ma zastosowanie do umów zawieranych od dnia 1 stycznia 2016 roku.

Andrzej Liminowicz
Wiceprezes Zarządu TUZ TUW

Elżbieta Chojnowska
Członek Zarządu TUZ TUW

Aneks nr 5

do Ogólnych warunków ubezpieczenia mienia w gospodarstwie rolnym przyjętych Uchwałą Zarządu TUZ Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Nr U/12/2014 z dnia 27 lutego 2014 r.

§ 1

1. W ogólnych warunkach ubezpieczenia mienia w gospodarstwie rolnym wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 4:

a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) działanie dymu lub sadzy – produkty niepełnego spalania ciał stałych, cieczy lub gazu, które nieprzewidzianie i nagle wydobyły się ze znajdujących się w miejscu ubezpieczenia urządzeń paleniskowych lub grzewczych (eksploatowanych zgodnie z przeznaczeniem i przepisami technicznymi, przy sprawnym funkcjonowaniu urządzeń wentylacyjnych i oddymiających) lub wydobyły się poza miejscem ubezpieczenia w wyniku pożaru;”;

b) pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) huragan – działanie wiatru o prędkości nie mniejszej niż 17,5 m/sek., wyrządzającego masowe szkody; wystąpienie tego zjawiska winno być potwierdzone przez IMiGW, a w przypadku braku możliwości uzyskania takiego potwierdzenia, przyjmuje się stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania lub w sąsiedztwie świadczą o działaniu huraganu; pojedyncze szkody uważa się za powstałe na skutek huraganu tylko wówczas, gdy w najbliższym sąsiedztwie miejsca ubezpieczenia stwierdzono ślady huraganu lub też rodzaj i rozmiary szkody świadczą o jego działaniu;”;

c) pkt 16 otrzymuje brzmienie:

„16) napór śniegu – bezpośrednie działanie nagromadzonego śniegu, którego:

- a) opad przekroczył 85% wartości charakterystycznej (normowej) obciążenia śniegiem gruntu, właściwej dla strefy, w której znajduje się ubezpieczony budynek, określonej według obowiązującej normy polskiej „obciążenie śniegiem”, a jego ciężar spowodował uszkodzenie lub zawalenie się elementów nośnych dachu (za elementy nośne dachu uważa się elementy konstrukcji przenoszące obciążenia obiektu, takie jak: fundamenty, ściany nośne, filary, słupy, kolumny, belkowania, belki, stropy, sklepienia, więźbary i więźby dachowe), warunkiem uznania szkody jest, aby przynajmniej jedna stacja meteorologiczna IMiGW, zlokalizowana na terenie tej samej strefy lub strefy o niższej wartości charakterystycznej obciążenia śniegiem w promieniu 100 km od ubezpieczonego budynku potwierdziła ciężar pokrywy śnieżnej przekraczający 85% wartości charakterystycznej (normowej) właściwej dla miejsca lokalizacji budynku,
- b) ciężar spowodował zawalenie się obiektu sąsiedniego na przedmiot ubezpieczenia;”;

d) pkt 19 otrzymuje brzmienie:

„19) osoby bliskie - członek najbliższej rodziny Ubezpieczonego tj. współmałżonek, rodzeństwo, wstępni, zstępni, ojczym, macocha, pasierb, pasierbica, teść, teściowa, zięć, synowa lub osoby pozostające w stosunku przysposobienia lub konkubinatu;”;

e) pkt 21 otrzymuje brzmienie:

„21) powódź – zalanie wodą, które powstało w następstwie:

- a) wystąpienia z brzegów wód powierzchniowych (stojących lub płynących),
- b) nadmiernych opadów atmosferycznych, tj. zalania, które wystąpiło pomimo prawidłowo zaprojektowanego i sprawnego systemu odprowadzania wody (studzienki, rury odprowadzające, rowy),
- c) spływu wód po zboczach i stokach na terenach górskich i falistych,
- d) topnienia kry lodowej, tworzenia się zatorów lodowych, sztormu i podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych;”;

f) pkt 23 otrzymuje brzmienie:

„23)przepięcie - gwałtowny wzrost napięcia w sieci elektrycznej lub elektronicznej, spowodowany wyładowaniami atmosferycznymi. W odniesieniu do ruchomości domowych przez przepięcie rozumiane są zdarzenia powstałe z jakiegokolwiek przyczyny krótkotrwałych wzrostów napięcia przekraczające maksymalne dopuszczalne napięcie robocze w sieci i/lub instalacji zasilającej, teleinformatycznej lub instalacji antenowej, powodujące uszkodzenie bądź zniszczenie ruchomości domowych;”;

g) pkt 35 otrzymuje brzmienie:

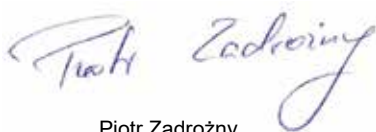
„35) zalanie – nagły, niezamierzony i niekontrolowany wyciek wody, pary lub cieczy:

- a) na skutek awarii lub uszkodzenia rur dopływowych (instalacji wodociągowej) i połączeń giętkich wraz z armaturą,
- b) na skutek awarii lub uszkodzenia rur odpływowych (instalacji kanalizacyjnej) znajdujących się wewnątrz domu jednorodzinnego lub mieszkania,
- c) na skutek wydostania się wody z urządzeń domowych, takich jak pralki, wirówki, zmywarki na skutek ich awarii,
- d) z wodnego/parowego/olejowego układu grzewczego lub klimatyzacji, pomp wodnych, słonecznego układu ogrzewania wody,
- e) z instalacji tryskaczowej lub gaśniczej,
- f) na skutek cofnięcia się wody lub ścieków z instalacji kanalizacyjnej, znajdującej się wewnątrz mieszkania, domu jednorodzinnego lub budynku gospodarczego,
- g) na skutek nieumyślnego zostawienia otwartych kranów lub innych zaworów w urządzeniach sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i grzewczej,
- h) z akwarium lub łóżka wodnego, spowodowany samoistnym ich uszkodzeniem, tj. niezależnym od działań Ubezpieczonego, osób trzecich lub zwierząt domowych,
- i) na skutek zalania wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych w postaci deszczu lub topniejącego śniegu bądź gradu, z zastrzeżeniem postanowień § 9 ust. 1 pkt 38, 39,

- j) na skutek zalania wodą lub innym płynem spowodowane przez osoby trzecie;”;
- 2) w § 6:
- a) w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:
„5) Naporu śniegu”;
- 3) w § 9 ust. 1:
- a) pkt 7 otrzymuje brzmienie:
„7) wskutek powodzi w mieniu znajdującym się na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią, tj. na terenach między wałem przeciwpowodziowym a linią brzegu, a także w strefie wybrzeża morskiego lub strefie przepływów wezbrań powodziowych, określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;”;
- b) uchyla się pkt 12;
- c) uchyla się pkt 22;
- d) uchyla się pkt 24;
- e) po pkt 37 dodaje się pkt 38,39 i 40 w brzmieniu:
„38) spowodowane przedostaniem się deszczu, gradu, śniegu przez niewłaściwie zamknięte oraz niedomknięte okna, drzwi zewnętrzne i inne otwory, chyba że otwory te powstały w wyniku działania huraganu lub gradu;”
„39) spowodowane przesiąkaniem opadów w postaci deszczu, śniegu, gradu przez dach lub zawalenia się dachu na skutek błędów w konstrukcji lub braku wymaganej konserwacji dachu, niezachowania ciągłości dachu, w tym przesiąkania lub przelania opadów w postaci deszczu, śniegu, gradu przez otwory okienne, wentylacyjne i odprowadzające;”
„40) spowodowane spiętrzeniem się wody w wyniku niedostatecznej drożności kanalizacji zbudowanej niezgodnie z normami budowlanymi lub zaniedbaniem Ubezpieczonego;”
- 4) w § 10:
- a) w ust. 5 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) w zakresie podstawowym i rozszerzonym suma ubezpieczenia – powinna odpowiadać całej wartości zgłoszonego do ubezpieczenia mienia;”
- b) w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) od kradzieży z włamaniem, rabunku, wandalizmu, dewastacji, w elementach szklanych i nagrobkach na pierwsze ryzyko – określając wysokość prawdopodobnej maksymalnej szkody, która może powstać w skutek jednego zdarzenia;”
- c) ust. 6 otrzymuje brzmienie:
„6. Sumy ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1 - 4, ulegają zmniejszeniu o wypłacone odszkodowanie. W przypadku zmniejszenia sumy ubezpieczenia w wyniku wypłaty odszkodowania, Towarzystwo na pisemny wniosek Ubezpieczającego może dokonać przywrócenia sumy ubezpieczenia do pierwotnej wysokości sumy ubezpieczenia. Ochrona ubezpieczeniowa z tego tytułu rozpocznie się od dnia następnego po zapłaceniu uzupełniającej składki;”
- 5) w § 15:
- a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. W przypadku podwyższenia sumy ubezpieczenia w trakcie trwania ubezpieczenia początek odpowiedzialności Towarzystwa, dotyczący nowej sumy ubezpieczenia, rozpoczyna od dnia następnego po opłaceniu składki;”
- b) po ustępie 3 zostaje wprowadzony ustęp 4 w brzmieniu:
„4. W przypadku ryzyka powodzi ochrona ubezpieczeniowa TUZTUW rozpoczyna się po upływie 30 dni od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia, jednakże nie wcześniej niż od dnia następnego po opłaceniu składki (karencja). Karencji nie stosuje się w przypadku nieprzerwanej kontynuacji umowy ubezpieczenia w TUZTUW;”
- 6) w § 16:
w ust. 1 uchyla się pkt 3;
- 7) w § 29:
uchyla się punkt 1.

2. Niniejszy Aneks został zatwierdzony Uchwałą Zarządu TUZ TUW nr U/143/2016 z dnia 30.11.2016 r. i ma zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 30.11.2016 r.

Piotr Zadrożny
Prezes Zarządu

Radosław Różański
Członek Zarządu

Aneks nr 6

do Ogólnych warunków ubezpieczenia mienia w gospodarstwie rolnym przyjętych Uchwałą Zarządu TUZ Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Nr U/12/2014 z dnia 27 lutego 2014 r.

§ 1

W ogólnych warunkach ubezpieczenia mienia w gospodarstwie rolnym, w § 2 po ust. 3 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

- „4. Spór między Klientem a TUZ TUW może być zakończony w drodze pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między Klientem a TUZ TUW, prowadzonego przez Rzecznika Finansowego: adres strony internetowej Rzecznika Finansowego: www.rf.gov.pl.
5. Przez Klienta, o którym mowa w ust. 4, rozumie się:
- 1) konsumenta - osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową,
  - 2) przedsiębiorcę - osobę fizyczną, osobę prawną i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 331 § 1 kodeksu cywilnego, prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową, będącego ubezpieczającym, ubezpieczonym,
  - 3) uposażonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.”

§ 2

Niniejszy Aneks został zatwierdzony Uchwałą Zarządu TUZ TUW nr U/8/2017 z dnia 4 stycznia 2017 r. i ma zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 10.01.2017 r.

Piotr Zadrożny
Prezes Zarządu

Radosław Różański
Członek Zarządu

Aneks nr 7

do Ogólnych warunków ubezpieczenia mienia w gospodarstwie rolnym przyjętych Uchwałą Zarządu TUZ Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Nr U/12/2014 z dnia 27 lutego 2014 r.

§ 1

1. W ogólnych warunkach ubezpieczenia mienia w gospodarstwie rolnym wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 9 ust. 1:

a) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) spowodowane przez osoby w stanie po spożyciu alkoholu lub pod wpływem narkotyków, środków psychotropowych lub innych podobnie działających środków, o ile miało to wpływ na powstanie szkody,”

b) uchyla się pkt 37;

2) w § 12 po ust. 3 dodaje się ust. 4 -5 w brzmieniu:

„4. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości Towarzystwu wszystkie znane sobie okoliczności, o które Towarzystwo zapytywało w formularzu ubezpieczenia albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane.

5. Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 4 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 4 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.”;

3) w § 13 uchyla się ust. 4;

4) w § 14:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Towarzystwo udziela następujących zniżek i zwwyżek składki:

1) zniżki składki:

a) generalne, za:

- bezszkodowy przebieg ubezpieczenia,
- kontynuację umowy ubezpieczenia,

b) w ubezpieczeniu podstawowym i rozszerzonym, za:

- posiadanie w Towarzystwie obowiązkowych ubezpieczeń rolnych: OC rolnika i budynków w gospodarstwie rolnym,
- indywidualną ocenę ryzyka,

c) w ubezpieczeniu od kradzieży z włamaniem, rabunku, wandalizmu, za:

- posiadanie przynajmniej jednego z następujących zabezpieczeń: podwójne drzwi, blokady antywłamaniowe, szyby kuloodporne lub antywłamaniowe, rolety zewnętrzne,
- czynny alarm sygnalizujący włamanie w miejscu ubezpieczenia,
- sprawny alarm sygnalizujący włamanie w jednostce policji lub licencjonowanej agencji ochrony (z obowiązującą w okresie trwania umowy ubezpieczenia umową o ochronie mienia),
- indywidualną ocenę ryzyka,

d) w ubezpieczeniu szyb od stłuczenia:

- za indywidualną ocenę ryzyka,

e) w ubezpieczeniu nagrobków:

- za indywidualną ocenę ryzyka,

2) zwwyżki składki:

a) generalne, za: opłatę składki w ratach.”;

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W razie opłacania składki w ratach, niezapłacenie w terminie kolejnej raty składki powoduje ustanie odpowiedzialności Towarzystwa, jeżeli po upływie terminu Towarzystwo wezwą Ubezpieczającego do zapłaty raty składki z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.”;

c) uchyla się ust. 8;

5) w § 17 uchyla się ust. 3 i 5;

6) w § 18 uchyla się ust. 1-5;

7) w § 19 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Ubezpieczający zobowiązany jest informować Towarzystwo o zmianie adresu bądź siedziby.”;

8) w § 22 ust. 1 w pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) nie dokonywać ani nie dopuścić do dokonania w uszkodzonym mieniu żadnych zmian przed przeprowadzeniem oględzin przez przedstawiciela Towarzystwa chyba że oględziny takie nie zostały dokonane mimo upływu 7 dni od powiadomienia o szkodzie.”;

9) w § 29 uchyla się pkt 2 i 3;

10) § 31 otrzymuje brzmienie:

„§ 31 Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określone w zgłoszonym roszczeniu, Towarzystwo zawiadamia o tym Ubezpieczającego na piśmie w terminie określonym w § 30, wskazując na okoliczności i podstawę prawną, uzasadniającą odmowę wypłaty odszkodowania lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania.”;

11) uchyla się § 33;

12) w § 34 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W razie uzyskania informacji o skradzionych przedmiotach Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić o tym fakcie niezwłocznie Policję i Towarzystwo.”;

13) w § 35 uchyla się ust. 4.

2. W Aneksie nr 1 do ogólnych warunków ubezpieczenia zatwierdzonym Uchwałą Zarządu TUW „TUZ” nr U/50/2007z dnia 18 lipca 2007 roku w § 8 uchyla się ust. 6.

§ 2

Niniejszy Aneks został zatwierdzony Uchwałą Zarządu TUZ TUW nr U/30/2017 z dnia 25 stycznia 2017 r. i ma zastosowanie do umów zawieranych od dnia 01.03.2017 r.

Piotr Zadrożny
Prezes Zarządu

Radosław Różański
Członek Zarządu